

แนวทางการพัฒนาเมืองอย่างบูรณาการ กรณีตัวอย่าง : เมืองนำอยู่ฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น

สิริภา สงเคราะห์*

บทความนี้ เกิดขึ้นจากประสบการณ์การศึกษาดูงาน ณ เมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนกันยายน 2551 รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม โดยในส่วนแรกจะกล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมด้านต่างๆที่เป็นจุดเด่นของเมือง และส่วนที่สองเป็นมุมมองของผู้เขียนที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและการจัดการเมืองฟูกูโอกะ จนกลายเป็นเมืองนำอยู่เมืองหนึ่งของเอเชีย

ฟูกูโอกะ (Fukuoka) เดิมชื่อฮาคาตะ เป็นจังหวัดหนึ่งตั้งอยู่บนสุดของเกาะคิวชูทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ตั้งอยู่ใกล้กับชายฝั่งของแผ่นดินใหญ่ทั้งจีนและเกาหลี ฟูกูโอกะจึงเป็นเมืองท่าและกลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญของภูมิภาคนี้ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน มีพื้นที่ประมาณ 5,000 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเขตการปกครอง 4 เขต ได้แก่เขตฟูกูโอกะ (Fukuoka) เขตคิตะคิวชู (Kitakyushu) เขตชิคุโฮะ (Chikuho) และเขตชิคุโกะ (Chikuho) ทั้งจังหวัดมีประชากรประมาณ 5 ล้านคน (พ.ศ. 2551) เฉพาะเขตฟูกูโอกะมีประชากรกว่า 1 ล้าน 2 แสนคน เป็นเมืองศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม และมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าหลายๆ ด้าน เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีชีวภาพและนาโนเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางด้านศึกษานานาชาติ จึงเป็นเมืองที่มีชาวต่างชาติเข้ามาศึกษามากที่สุดเมืองหนึ่ง และจากขนาดที่ใหญ่เป็น 1 ใน 10 เมืองของญี่ปุ่น ฟูกูโอกะจึงมีระดับความเจริญก้าวหน้า และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ใกล้เคียงกับเมืองหลวง หรือ เมืองที่เป็นมหานครใหญ่ๆ ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าความเร็วสูงคันเซ็น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถไฟลอยฟ้า และยังมีสนามบินนานาชาติของตนเอง สายการบินนานาชาติที่มุ่งสู่ฟูกูโอกะถือเป็นประตูสู่ภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ ยังมีท่าเรือที่รองรับการขนส่งสินค้าซึ่งเพิ่มมากขึ้นทุกปี วิถีชีวิตของชาวเมืองที่นี่จึงได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกสบายที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชาวเมืองใหญ่ๆ มีหน้าซำยังได้เปรียบเรื่องสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นอากาศและธรรมชาติ ที่สวยงามและยังมีความบริสุทธิ์ มีบรรยากาศที่เย็นสบายไม่หนาวเกินไป และถึงแม้ฟูกูโอกะจะเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยความหรูหราและทันสมัยทางเทคโนโลยี แต่ก็มีการผลิตงานระหว่างวัฒนธรรมใหม่และวัฒนธรรมเก่าอย่างลงตัว ชาวเมืองยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมของวิถีชีวิตที่มีความสงบ สุขุมเรียบง่ายและอ่อนโยน มีความเป็นอยู่เรียบง่ายสบายๆ

* อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ไม่เร่งรีบ จากความมีเสน่ห์ที่สีสันที่น่าสนใจ และสามารถสัมผัสเสน่ห์เมืองฟูกูโอกะได้ทั้ง 2 อารมณ์ แต่ละปัจจุบันมีผู้เดินทางมาเยี่ยมเยือนฟูกูโอกะมากมาย อีกทั้งโดดเด่นจนได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองนำอยู่ระดับเอเชีย ขณะที่สหประชาชาติทำนายว่าเป็นเมืองที่มีอัตราการเติบโต สูงเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากลาสเวกัส เห็นได้จากเริ่มมีบริษัทขนาดใหญ่เช่นโตโยตามอเตอร์ฯ เข้าไปลงทุนตั้งฐานธุรกิจอยู่ทางตอนเหนือและรอบๆเมืองฟูกูโอกะ และจากการที่ตั้งอยู่ใกล้กับจีน และเกาหลี ฟูกูโอกะจึงเป็นหนึ่งในเมืองที่สำคัญของญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการรับและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอย่างมากมาย และจากรูปธรรมที่เกิดขึ้น ถ้าจะพิจารณาความเป็นเมืองนำอยู่ของฟูกูโอกะจะเห็นว่ามียอดประกอบที่เป็นจุดเด่นอยู่ 7 ประการ ได้แก่

1. มีสภาพทำเลทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมรวมทั้งมีการวางผังเมือง เพื่อการจัดการด้านกายภาพของเมือง

ฟูกูโอกะเป็นเมืองที่มีธรรมชาติที่สวยงามและมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาดสวยงาม ปลอดภัยและปราศจากมลพิษ สภาพบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้างมีการจัดผังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่แออัดยัดเยียดหรือพลุกพล่านเกินไป มีศักยภาพด้านสาธารณสุขภาค และสาธารณสุข การที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ซึ่งมาจากการจัดระบบผังเมือง และวางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติจริง เช่น เป็นเมืองที่มีที่พักอาศัยได้มาตรฐานและมีสภาพแวดล้อมที่ถูกละเลยลักษณะสำหรับประชาชนทุกระดับ มีโรงเรียน ร้านค้า คลินิกและโรงพยาบาลให้บริการใกล้ที่พักอาศัย มีทางเท้าที่ปลอดภัยและร่มรื่น มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เขียวขจี มีสวนสาธารณะอยู่ทั่วทุกบริเวณ นอกจากนี้ ยังมีระบบการจัดการจราจรในท้องถนนที่สามารถลดภาวะการคับคั่งทำให้การจราจรมีความคล่องตัว มีการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนใช้ระบบขนส่งมวลชนที่ทันสมัย เช่น รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน รถไฟ และบริการขนส่งมวลชนอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาเทศบาลเมืองฟูกูโอกะกำหนดให้มีการวาง ผังเมือง (City Planning) เป็นเครื่องมือในการผลักดันการพัฒนาเมืองให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ รวมทั้งใช้การวางผังเมืองเป็นประเด็นการพัฒนาหลักให้มีการผลักดันเพื่อเพิ่มศักยภาพของเทศบาลเมืองภายใต้แนวทาง Prefectural Land Enhancement ซึ่งแต่ละแผนงานมีเป้าหมายที่ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมได้แก่

(1) The Fukuoka Asian Exchange Metropolis Concept เพื่อผลักดันให้ฟูกูโอกะเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนคน สินค้าและข้อมูลระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย และเป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่ติดตามมาตรฐานของพื้นที่อยู่อาศัย ซึ่งจะดึงดูดให้คนย้ายถิ่นฐานมาอาศัย

(2) The Fukuoka - Kitakyushu - Chikugo Affluent Triangle Plan เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่โดยรวมในอนาคต โดยส่งเสริมการใช้ประโยชน์สาธารณสุขภาคและสาธารณสุขการของเมืองฟูกูโอกะและเมืองคิตะคิวชูให้เอื้อต่อการพัฒนาเมืองชิคุโฮที่มีพื้นที่ต่อเนื่องกัน

(3) The Chikugo Pastoral City Plan and Fukuoka – Chikugo Corridor Plan เพื่อกระจายความเจริญจากเมืองฟูกูโอกะมายังภูมิภาคชิคุโก โดยการพัฒนาระบบจราจรและขนส่งเชื่อมโยงระหว่างเมืองชิคุโกกับเมืองฟูกูโอกะ รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตัวอย่างการพัฒนาเมืองด้านกายภาพที่ได้ผลเป็นรูปธรรม เช่น การแก้ปัญหาความแออัด ยัดเยียดบริเวณย่านใจกลางเมืองและการเพิ่มพื้นที่สาธารณะของเมือง เทศบาลเมืองฟูกูโอกะแก้ปัญหาความแออัดบริเวณย่านใจกลางเมือง โดยการสร้างทางเดินเท้าใต้ดินเพื่อลดความหนาแน่นของผู้สัญจรบนท้องถนนย่านใจกลางเมือง และทดแทนถนนและทางเดินเท้าสำหรับคนเดินในเขตเทนจิน (Tenjin) ซึ่งหนาแน่นทั้งผู้คนและถนนหนทาง นอกจากใช้เป็นถนนคนเดินแล้วยังใช้เป็นเส้นทางสัญจรที่เชื่อมทะลุจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งได้ ผ่านสถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ ศาลว่าการฟูกูโอกะ สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้าและย่านชุมชนหลายแห่ง มีสถานบันเทิงและสิ่งอำนวยความสะดวก สถาบันการเงินของท้องถิ่น ร้านค้าที่เป็นแบรนด์ท้องถิ่นตลอดเส้นทางแต่ละห้าง ฯ จะมีทางเดินทะลุมายังทางเดินหลักใต้ดินผู้คนเดินเชื่อมต่อกันแต่ละห้าง ฯ ได้ จุดเด่นก็คือทางเดินเท้าใต้ดินแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นจากความร่วมมือของรัฐบาลท้องถิ่นและภาคเอกชน เมื่อสร้างเสร็จได้มีการก่อตั้งบริษัทเข้าไปบริหาร ปัจจุบันย่านเทนจินกลายเป็นย่านเศรษฐกิจที่สำคัญของเมืองเป็นแหล่งจับจ่ายใช้สอยที่รวมห้างสรรพสินค้าต่างๆ รวมทั้งร้านค้าท้องถิ่นที่มีของประดิษฐ์ที่เป็นงานฝีมือมากมาย

จุดเด่นด้านกายภาพที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ของเมืองฟูกูโอกะ ได้แก่ การถมทะเลเพื่อสร้างเมืองริมฝั่ง (Waterfront City) นอกจากจะเป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ยังเป็นความกล้าหาญในการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากของเทศบาลท้องถิ่นในการเพิ่มพื้นที่เพื่อทำเป็นพื้นที่สาธารณะของเมือง พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นจุดพักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองเพราะมีการสร้างชายหาดเทียมที่มีความยาวและความสวยงาม ชายหาดเทียมแห่งนี้มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นได้แก่ หอคอยฟูกูโอกะ ซึ่งเป็นหอคอยเรือกระจกเพียงแห่งเดียวของญี่ปุ่นที่สร้างขึ้นบนแผ่นดินที่เกิดจากการถมทะเล และเป็นตึกสูงที่สุดที่อยู่ริมฝั่งทะเลในญี่ปุ่นและยังเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่กลายเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดเด่นของเมืองที่ดึงดูดให้ผู้คนขึ้นไปเยี่ยมชม

2. ระบบและกลไกการบริหารจัดการเมือง ที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมตามศักยภาพ

ฟูกูโอกะมีระบบบริหารจัดการเมืองที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมตามศักยภาพ (ความรู้ ประสบการณ์ ความถนัด ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ) ในกระบวนการพัฒนาเมือง ทั้งการบริการ การจัดสวัสดิการ การค่านิ่ง และการกระจายผลประโยชน์จากระบบการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อท้องถิ่น

มีความร่วมมือในรูปแบบภาคีเครือข่ายที่เป็นพันธมิตร โดยรัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทเป็นเพียงผู้สนับสนุน ส่งเสริม ผลักดัน และเอื้ออำนวยเพื่อให้เกิดกลไกและมาตรการต่างๆ โดยเฉพาะการที่ฟูกูโอกะมีปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องตลอดเกือบ 50 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีการเร่งพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและเกิดการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว แต่ด้วยนโยบายการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเมืองสีเขียวรวมทั้งการวางยุทธศาสตร์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จึงมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่มีเป้าหมายชัดเจน โดยเฉพาะความพยายามส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทั้งภาคประชาชนซึ่งได้แก่ครัวเรือนรวมทั้งภาคธุรกิจ ให้เข้ามาดำเนินงาน ร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และเดินหน้า แก้ปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง ศักยภาพอีกประการหนึ่งที่ทำให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งฟูกูโอกะกลายเป็นเมืองตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ความสามารถเชื่อมโยงการแก้ปัญหายุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับมหภาคจนถึงระดับชุมชน จากจุดเริ่มต้นในการปลูกกระแสปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เป็นประเด็นท้องถิ่นเชื่อมโยงสู่การแก้ปัญหาระดับภูมิภาค และพัฒนาขึ้นเป็นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ระดับโลกในปัจจุบันเป็นผลพวงของพัฒนาการในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่หล่อหลอมให้เกิดความรับผิดชอบตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครัวเรือนจนถึงระดับท้องถิ่นและกลายเป็นจิตสำนึกสาธารณะร่วมกัน โดยมีกลไกภายใต้นโยบายการจัดการของหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่น พร้อมทั้งการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนรวมทั้งภาคส่วนต่างๆ ของเมือง

ปัจจุบันฟูกูโอกะมีแนวทางการพัฒนาเมืองภายใต้แผนงานที่เรียกว่า 21st Century Fukuoka Plan ระยะที่ 3 (21st Century Fukuoka Plan: The Third Phase Plan พ.ศ. 2549-พ.ศ. 2552) ภาพรวมของการบริหารจัดการเมืองประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง การพัฒนาเมือง การบริหารจัดการ การจัดสวัสดิการ การจัดการสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ แนวทางต่างๆ เหล่านี้อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างสังคมแห่งความปลอดภัยและปราศจากความกังวล ประชาชนมีความสุข ยุทธศาสตร์พัฒนาฟูกูโอกะให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนของทวีปเอเชีย และยุทธศาสตร์สร้างสังคมรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 ยุทธศาสตร์สะท้อนถึงรูปธรรมในการบริหารจัดการที่ดำเนินการตามหลักการวางยุทธศาสตร์ที่มีทั้งเป้าหมาย กลยุทธ์ แผน งานรองรับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างเข้มแข็ง มีกลไกรวมทั้งภารกิจหน้าที่อย่างชัดเจน ผลจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตลอดเกือบ 12 ปีมีส่วนทำให้ฟูกูโอกะซึ่งเคยมีปัญหามลพิษทางอากาศจนได้ชื่อว่า เมืองหมอก 7 สี กลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่มีสภาพอากาศดีที่สุดในหนึ่งของญี่ปุ่นในปัจจุบันแผนพัฒนาเมืองดังกล่าวไม่ได้มีเป้าหมายมุ่งเน้นแค่การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน แต่ยังส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางสังคมให้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยน

และความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยุทธศาสตร์แต่ละด้านมีกลยุทธ์หรือยุทธวิธีต่างๆ รองรับเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ การกำหนดบทบาทและภารกิจของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาเมือง ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นกับชุมชน รัฐบาลท้องถิ่นกับภาคธุรกิจเอกชน องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ บทบาทและภารกิจของภาครัฐระดับท้องถิ่นในการพัฒนามีทั้งการส่งเสริมหรือการสนับสนุนด้านต่างๆ ทั้งการศึกษาวิจัย การจัดตั้งหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการศึกษาวิจัย การพัฒนาศักยภาพความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการฝึกอบรมบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุสู่เป้าหมาย โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การสร้างสังคมรักษาสีสิ่งแวดล้อมของฟูกูโอกะ ที่มีอยู่ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ การส่งเสริมอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การวิจัยการไซเคิลศึกษาวิจัยเทคโนโลยีสนับสนุนการนำกลับมาใช้ใหม่และเทคโนโลยีอื่นๆ ที่ทำให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์การกำหนดมาตรการเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อน มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนและกลุ่มธุรกิจในการลดการบริโภคทรัพยากรและพัฒนาพลังงานที่ลดการปล่อยก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพลังงานไฮโดรเจน และส่งเสริมอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง และกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพความร่วมมือ ระหว่างประเทศในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดสังคมรักษาสีสิ่งแวดล้อม การฝึกอบรมบุคลากรด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากประเทศในกลุ่มอาเซียนโดยถ่ายทอดเทคโนโลยีและ Know-how ของเมืองฟูกูโอกะ รูปธรรมที่เกิดจากกลยุทธ์ดังกล่าวได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ที่มีอยู่หรือส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่เพื่อรองรับและรับผิดชอบการดำเนินงาน ภายใต้การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของเมืองที่ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก หน่วยงานรองและหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ ได้แก่ สำนักสวัสดิการสิ่งแวดล้อมที่เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีหน่วยงานรอง เช่น กองนโยบายสิ่งแวดล้อม กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กองส่งเสริมความยั่งยืนของสังคม กองบริหารจัดการและกำจัดขยะ เป็นต้นและมีหน่วยงานที่ดำเนินงานในระดับพื้นที่อีก 13 สำนักงาน

ในปี 2005 ที่ผ่านมาฟูกูโอกะมีปัญหาลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งเป็นต้นเหตุภาวะโลกร้อนสูงถึง 60 ล้านตัน ทางจังหวัดจึงตั้งเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 6 โดยเริ่มต้นในเดือนมีนาคมปี 2006 ซึ่งเทศบาลได้วางกลไกการบริหารจัดการเพื่อผลักดันให้เกิดการควบคุม สภาพแวดล้อมของเมืองรวมทั้งการป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการหลายโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนการลดภาวะโลกร้อนที่วางไว้จึงได้นำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกกระดับ ทั้งระดับบุคคลครัวเรือน

และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างประเทศ ตัวอย่างการมีส่วนร่วมระดับครัวเรือนในการช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น การแจกปฏิทินที่มีวิธีการร่วมลดภาวะโลกร้อน ถ้าครัวเรือนลดการใช้ไฟฟ้าลงจะช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ในปริมาณเท่าใด โดยให้ครัวเรือนทราบค่าใช้จ่ายจากการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้านแต่ละชนิดและวิธีคำนวณค่าใช้จ่าย วิธีการนี้สามารถลดการใช้พลังงานได้ถึงร้อยละ 4-40 นอกจากนี้ ยังมีการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโครงการอย่างง่าย ๆ นั่นคือครัวเรือนใดที่สามารถลดการใช้พลังงานได้มากที่สุดจะได้รับค่ายกของชมเชยจากรัฐบาล กลไกการบริหารจัดการโดยดึงทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบอีกมาตรการหนึ่ง ได้แก่ มาตรการรักษาความสะอาดของเมืองโดยเฉพาะการแก้ปัญหาขยะล้นเมือง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอันดับต้นๆของเมืองใหญ่ทั่วโลกในปัจจุบันรัฐบาลท้องถิ่นได้กำหนดมาตรการการจัดการปัญหาขยะ ที่หลากหลายทั้งการลดปริมาณขยะการกำจัดขยะ การพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปขยะ การเพิ่มมูลค่าขยะและอีกหลายๆ มาตรการ จนกระทั่งฟูกูโอกะกลายเป็นเมืองปลอดขยะ ทั้งนี้มาตรการต่างๆ ที่นำไปใช้อย่างหลากหลาย เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบตามศักยภาพของตนทั้งประชาชน นักวิชาการ มหาวิทยาลัย ภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม โดยมีรัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน แนวทางต่างๆที่นำมาใช้ เช่น การจัดเก็บขยะแต่ละประเภทตามวันและเวลาที่กำหนดประชาชนจะต้องนำขยะแต่ละประเภทมาทิ้งในช่วงวันและเวลาดังกล่าว เทศบาลจะไม่นำถังขยะมาตั้งเพื่ออำนวยความสะดวก อีกกลไกหนึ่งที่น่าจะประสบความสำเร็จ และได้รับความร่วมมือค่อนข้างดีจากภาคอุตสาหกรรมทั้งหลาย ได้แก่การดึงภาคอุตสาหกรรมเข้ามาร่วมรับผิดชอบ (Corporate Social Responsibility : CSR) โดยนำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) และระบบการจัดเก็บภาษีการทิ้งขยะอุตสาหกรรม (Industrial Waste Tax : Role) มาใช้ ทั้งนี้เพื่อลดปริมาณขยะ และส่งเสริมให้มีการนำขยะ(จากโรงงาน) กลับมาใช้ใหม่ โดยนำรายได้จากภาษีมาจัดอบรมเรื่องการกำจัดขยะและการรีไซเคิลแก่ภาคประชาชน รวมทั้งจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศทุกปี มาตรการรักษาความสะอาดของเมืองอีกมาตรการหนึ่งที่ทรงพลังให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การส่งเสริมให้ภาคธุรกิจ ทำธุรกิจรีไซเคิล โดยรัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้อนุญาตและสนับสนุนเอกชนตั้งโรงงานผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์รีไซเคิลที่กระบวนการผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รูปแบบการให้การสนับสนุน เช่น การซื้อที่ดินสำหรับตั้งโรงงาน สนับสนุนค่าใช้จ่ายดำเนินการและการสนับสนุนด้านอื่นๆ แนวทางนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นหลายประการ นอกจากจะลดปริมาณขยะและลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังสามารถส่งสินค้ารีไซเคิลต่างๆ ออกขายต่างประเทศทำรายได้เข้าท้องถิ่นอย่างมาก อีกมาตรการหนึ่งที่ทำให้ฟูกูโอกะมีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่ดีควบคู่กับการพัฒนาภาคเมืองก็คือมาตรการและกลไกการประหยัดพลังงาน (น้ำมัน) โดยรัฐบาลท้องถิ่นได้วางระบบคมนาคมขนส่งหลายๆ ทางเลือกเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนขณะ

เดียวกันยังมีมาตรการต่างๆ ในการประหยัดพลังงาน เช่น รถโดยสารขนส่งมวลชนจะดับเครื่องทุกครั้งขณะรถติดรอสัญญาณไฟแดง การสนับสนุนให้ประชาชนใช้รถยนต์ส่วนตัวขนาดเล็ก (ecocar) การส่งเสริมให้ประชาชนใช้จักรยานเมื่อเดินทางระยะใกล้ๆ ซึ่งมาตรการนี้ได้รับ การตอบรับจากชาวเมืองเป็นอย่างดี โดยเทศบาลกำหนดให้ถนนทุกสายมีเส้นทางรถจักรยาน (bike lane) จัดให้มีจุดที่จอดรถจักรยานและที่ล็อคกุญแจเพื่อความปลอดภัยตามสถานที่ต่างๆ และมีทางเลื้อนจักรยานจากทางเดินเท้าได้ดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สตรี เด็กและผู้สูงอายุ ให้มาจักรยานขึ้นจากชั้นใต้ดินง่ายขึ้น มาตรการระยะยาวในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกมาตรการหนึ่ง ได้แก่การอนุรักษ์ป่าไม้ เริ่มต้นเมื่อเดือนเมษายนปี 2008 เป็นต้นมา โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าประมาณ 179147.5 ไร่ ภายในช่วง 10 ปีข้างหน้า มีการจัดเก็บภาษีบำรุงรักษาป่า และภาครัฐนารายได้จากภาษีส่วนนี้ไปปลูกป่า นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ตามสถานที่ต่างๆ ทั่วเมือง

3. คุณภาพชีวิตและศักยภาพของผู้คนพลเมืองที่สามารถนำพาเมืองไปยังทิศทางที่ต้องการ

ถึงแม้เมืองฟูกูโอกะจะมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม และสวยงาม มีระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ทันสมัยและสะดวกสบาย แต่ถ้าผู้คนพลเมืองไม่รู้สึว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมืองที่ตนอาศัย ก็ไม่สามารถนำพาเมืองไปในทิศทางที่ต้องการได้ ดังนั้นการที่เมืองหนึ่งๆ จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาเมืองได้ ชาวเมืองจึงควรมีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาเมืองที่ตนอาศัยอยู่ โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกสาธารณะ (Collective Mind) ซึ่งเริ่มต้นพัฒนาจากความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อชุมชนจนกระทั่งเกิดความตระหนักต่อสังคมส่วนรวม ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการที่ฟูกูโอกะสามารถแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมามาตั้งแต่อดีตจนกลายเป็นเมืองน่าอยู่ในปัจจุบัน เพราะผู้คนพลเมืองมีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ทั้งภาคประชาชน ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่างๆ ของเมืองต่างมีบทบาทสำคัญไม่น้อยไปกว่ารัฐบาลท้องถิ่น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการจัดการและการพัฒนาเมืองของผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้นิสัยของชาวเมือง เช่น การตรงต่อเวลา การเคารพในระเบียบวินัย และการปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการต่างๆ เพื่อความสงบเรียบร้อยและเกิดความเป็นระเบียบของบ้านเมือง คุณสมบัตินี้ดังกล่าวก่อให้เกิดระบบและกลไกการควบคุมทางสังคม (Social Control) โดยอัตโนมัติ กลไกทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาตินี้นำไปสู่ความตระหนักที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการเมืองของตนโดยไม่รู้สึว่าถูกบังคับจากภาครัฐหรือกฎหมายขณะที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐท้องถิ่นก็ยึดหลักบริหารจัดการโดยดึงทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วม เช่น ตำรวจกับชาวเมืองร่วมกันดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้วยการให้ชาวเมืองมีส่วนร่วมสอดส่องผู้ร้ายเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมตามแหล่งชุมชนต่างๆ

การแจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดการระแวดระวังภัยตามสถานที่ต่างๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวเมืองเกิดความรู้สึกอุ่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี วิถีชีวิตความเป็นอยู่มีความสุขและยินดีให้ความร่วมมือกับเทศบาลในมาตรการต่างๆ นอกจากนี้ ลักษณะนิสัยของชาวเมืองอีกหลายประการที่ทำให้ฟูกุโอกะมีเสน่ห์ได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม เอื้อเฟื้อ มีความเป็นมิตรและมีน้ำใจไมตรี พร้อมให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ถึงแม้จะพูดกันไม่รู้เรื่องก็ตาม

นอกจากนี้ คุณภาพชีวิตของชาวเมืองที่มีพื้นที่ให้ได้รับการตอบสนองด้านจิตใจ เห็นได้จากถึงแม้ฟูกุโอกะจะมีภาพลักษณ์เป็นเมืองแห่งความเจริญและเต็มไปด้วยความหรูหราและทันสมัย แต่อีกมุมหนึ่งก็มีเสน่ห์ของวิถีชีวิตทั้งศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นที่สามารถสัมผัสได้จากงาน สถาปัตยกรรมต่างๆ เช่น วัดวาอาราม ศาลเจ้า บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถาปัตยกรรมอื่นๆ หรือการจัดสวนแบบเซ็นอันเรียบง่ายแต่แฝงไว้ด้วยปรัชญาที่มีความหมาย ลึกซึ้งชวนให้ขบคิดตีความที่ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นญี่ปุ่นมิให้เห็นทั่วไปทั้งพื้นที่เมืองและชนบท อีกทั้งความสามารถในการดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนความเชื่อ ความศรัทธาที่ช่วยให้พลเมืองมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตวิญญาณที่มาจาก การสืบทอดรักษาและปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะที่ยังคงรักษาความเป็นตัวของตัวเองไว้ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมสากลที่หลั่งไหลเข้ามาไม่ขาดสาย ตัวอย่างที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวเมืองที่ยังคงมีความเชื่อแบบเก่าหรือความเชื่อในประเพณี โบราณที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน ได้แก่ การกราบไหว้ขอพร การทำนายโชคชะตาจากใบเสียมโชค การขอพรให้เทพเจ้าคุ้มครองเด็กแรกเกิด เช่นที่ ศาลเจ้าดาไซฟู เท็มมังงุ (Dazaifu Tenmangu) ซึ่งเป็นวัดในลัทธิชินโตที่อายุนับพันปี มีชื่อเสียงที่สุดของฟูกุโอกะ และเป็นศาลเจ้า ที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดของเกาะคิวชู เป็นที่สถิตของเทพเจ้าแห่งความรู้นาม ซุคาวาระ มิจิซาเนะ ผู้มีชื่อเสียงด้านการศึกษา บรรยากาศภายในวัดรื่นรมย์ด้วยต้นบ๊วยหลากพันธุ์ที่อนุรักษ์ไว้กว่า 6,000ต้น (สัญลักษณ์ของเมืองเป็นรูปดอกบ๊วย) เทศกาลที่มีชื่อเสียงอย่าง “เทศกาลยามาคาสะ” ซึ่งเป็นการแข่งขันกันของกลุ่มชายหนุ่มที่สวมใส่ชุดซิเมโคมิ ที่พากันแบกศาลเจ้าไม้ที่แสนหนักแห่เข้าไปในเมือง นอกจากนี้ การสร้างจิตสำนึกให้คนในพื้นที่ช่วยกันบำรุงรักษาดูแล พื้นฟูและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งโบราณสถานต่างๆ ให้มีความสะอาด ร่มรื่น น่าท่องเที่ยวอยู่เสมอ รวมทั้งสร้างเสน่ห์ดึงดูดใจด้วยการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่โดยการนำภูมิปัญญา ความเชื่อ ความศรัทธา ของท้องถิ่นที่เป็นจุดเด่นมาสร้างเอกลักษณ์ให้น่าสนใจเพิ่มขึ้น

4. มีการพัฒนาคิดค้นเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองทั้งมีประโยชน์และเกิดความประหยัดในระยะยาว

กล่าวคือเทคโนโลยีที่พัฒนาคิดค้นขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

และ ความเป็นอยู่ของผู้คนพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับและแก้ปัญหาความเจริญเติบโต ของเมืองในระยะยาว เช่น ระบบการผลิต ระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบสวัสดิการต่างๆ ระบบการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการจัดการและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งมลพิษต่างๆ และปัญหาขยะ ขณะเดียวกันมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเพื่อการประหยัดพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะการศึกษาพลังงานทดแทน ตัวอย่างการพัฒนาคิดค้นเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมืองและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมในเขตที่อยู่อาศัยของฟูกูโอกะ เช่น โครงการศูนย์การวิจัยสิ่งแวดล้อมที่เมืองคิตะคิวชูที่พัฒนาส่งเสริมงานวิจัยให้นำไปใช้ได้จริง ดำเนินการระบบรีไซเคิล โดยร่วมมือกับโรงงาน โรงเรียน ศูนย์ราชการ และประชาชน ผลงานของศูนย์ เช่น การผลิตที่วางของจากเศษไม้ที่ใช้แล้วและการทำเซรามิกจากโคลนที่ระบายน้ำ การฝึกอบรมบุคลากร เรื่องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้กับประเทศต่างๆ และสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ในทวีปเอเชีย โครงการผลิตไฟฟ้าจาก RDF (Refuse Derived Fuel) ที่เมืองโอฟุตะ เป็นเตาเผาขยะที่ใช้ขยะอัดก้อนเป็นเชื้อเพลิง (เป็นการแปรรูปขยะ โดยนำขยะมาอัดแท่งทำเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า) ซึ่งมีประสิทธิภาพในการผลิตไฟฟ้าสูงกว่าเตาเผาขยะธรรมดา โครงการเมืองนิเวศน์ (Eco - Town) ได้แก่เมืองคิตะคิวชูและเมืองโอมูตะ ที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรีไซเคิลวัสดุที่ใช้แล้ว เมืองคิตะคิวชูเป็นเมืองอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า จึงนำผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ในครัวเรือนและหลอดไฟที่ามาผ่านขบวนการรีไซเคิล ส่วนเมืองโอมูตะนำกระดาษมารีไซเคิล เป็นผ้าอ้อมและนำวัสดุจากการรีไซเคิลมาเป็นวัสดุก่อสร้าง ส่วนโครงการที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ โครงการพัฒนาการย่อยสลายขยะด้วยจุลชีพขนาดเล็กเพื่อลดการปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งมีนักวิจัยและผู้สนใจจากเมืองใหญ่ทั่วโลกมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ รัฐบาลท้องถิ่นยังส่งเสริมให้มีการศึกษาการใช้พลังงานทางเลือกอื่นๆ เช่น โครงการใช้ไฮโดรเจนเป็นพลังงานสำหรับรถยนต์โดยร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม และมหาวิทยาลัยรัฐท้องถิ่นศึกษาการนำไฮโดรเจนจากโรงงานเหล็กมาใช้ มีศูนย์พัฒนาการขนส่งไฮโดรเจน มีการผลิตเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เคมีจากไฮโดรเจน มีการตั้งสถานีเชื้อเพลิงไฮโดรเจนที่เมืองคิตะคิวชู มีโครงการนำร่องติดตั้งเครื่องผลิตพลังงานในครัวเรือน และการใช้นาโนเทคโนโลยีในสาขาอุตสาหกรรมเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ นับว่าเป็นการดำเนินงานตามเป้าหมายให้ฟูกูโอกะเป็นศูนย์กลางหลักการพัฒนาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม

5. มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งตั้งแต่ระดับฐานรากจนถึงระดับมหภาคอย่างสมดุล

ฟูกูโอกะมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจระดับต่างๆ ที่สามารถเพิ่มรายได้และการมีงานทำ รวมทั้งมีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ โดยการใช้

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและการกระจายความเจริญไปยังเมืองใกล้เคียง มีบริเวณศูนย์กลางเมืองที่เจริญและมีชีวิตชีวา บริเวณที่มีการเจริญเติบโตสูงมีการพัฒนาเชื่อมต่อบริการคมนาคมที่ทันสมัย (เช่น การพัฒนาระบบจราจรและขนส่งเชื่อมโยงระหว่างเมืองซิดนีย์กับเมืองฟูกูโอกะ) นอกจากนี้ ฟูกูโอกะยังเป็นเมืองที่มีการเติบโตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่หล่อเลี้ยงเมืองอย่างสมดุล มีแหล่งงาน การบริการพาณิชย์ และที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เป็นเมืองสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตขนาดเล็ก ขนาดกลางและธุรกิจการบริการผู้ผลิต เพื่อเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต การจัดพื้นที่และโอกาสเพียงพอสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประชาชนระดับล่าง รวมทั้งมีกลไกป้องกันระบบการค้าของบรรษัทข้ามชาติที่อาจจะเข้ามาทำลายระบบธุรกิจรายย่อย ดังเช่น เมืองใหญ่หลายเมืองในปัจจุบัน และจากการที่ฟูกูโอกะมีทำเลตั้งอยู่ระหว่างประเทศจีนและประเทศเกาหลีและภูมิภาคเอเชีย ฟูกูโอกะจึงเป็นประตูทางการค้าของทวีปเอเชีย เป็นแหล่งที่มีความเจริญเติบโตด้านธุรกิจของประเทศและทวีปเอเชีย ตลาดสินค้าส่งออกที่สำคัญก็คือประเทศในแถบภูมิภาคเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 61.4 ขณะที่ตลาดสินค้านำเข้าที่สำคัญ ส่วนใหญ่ก็มาจากกลุ่มประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียเช่นเดียวกัน (คิดเป็นร้อยละ 74.3) สินค้าส่งออกที่สำคัญอันดับแรก ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า ประมาณร้อยละ 38 รองลงมาเป็น ยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 24.3 ปัจจุบันเกาะคิวชู ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองฟูกูโอกะได้รับการขนานนามว่าเป็นเกาะซิลิคอนหรือเกาะที่มีการผลิตรถยนต์ โดยพื้นที่ทางตอนเหนือของเกาะมีอุตสาหกรรมรถยนต์โดยการพัฒนาการผลิตรถยนต์ของบริษัทยักษ์ใหญ่ต่างๆของญี่ปุ่น ฟูกูโอกะจึงเป็นแหล่งลงทุนด้านการผลิตรถยนต์และกลายเป็นเมืองที่ผลิตรถยนต์เป็นอันดับสองของญี่ปุ่น และเมื่อเปรียบเทียบกับโตเกียวถึงแม้จะมีขนาดและพื้นที่ใช้สอยประโยชน์ทางเศรษฐกิจน้อยกว่า แต่ฟูกูโอกะได้เปรียบเรื่องค่าแรงงานที่น้อยกว่าร้อยละ 28 และค่าเช่าคลังสินค้าน้อยกว่าโตเกียวถึงร้อยละ 53 อีกทั้งมีสนามบินระหว่างประเทศและท่าเรืออากาศที่สามารถขนส่งสินค้ามากถึงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับ 6 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ฟูกูโอกะยังมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์สื่อไฟฟ้า เทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคม สื่อมัลติมีเดีย โดยเฉพาะซอฟต์แวร์เกมส์คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาพลังงานทดแทนต่างๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ พลังงานไฮโดรเจนและเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยเฉพาะฟูกูโอกะเป็นผู้นำการออกแบบผลิตภัณฑ์สื่อไฟฟ้า และเป็นศูนย์กลางการพัฒนา silicon sea belt โดยร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์สื่อไฟฟ้าของญี่ปุ่นผลิตในเกาะคิวชู มียอดการผลิตคิดเป็นร้อยละ 5 ของโลก และในเกาะคิวชู มีบริษัทที่ผลิตผลิตภัณฑ์สื่อไฟฟ้าถึง 600 บริษัท

ตัวอย่างปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่างๆ ในระดับท้องถิ่นของฟูกูโอกะเกิดศักยภาพได้แก่ การสนับสนุนจากธุรกิจต่างๆ ซึ่งมีการวิจัยและพัฒนา เช่น อุตสาหกรรมไอซีทีที่มีโครงการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม รวมทั้งการจัดฝึกอบรมทักษะแรงงาน นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือระดับท้องถิ่นระหว่างองค์กรของรัฐและสถาบัน การศึกษา ในการพัฒนาอุตสาหกรรมสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งฟูกูโอกะมีนักประดิษฐ์ที่มีประสบการณ์ในการทำสื่อต่าง ๆ จำนวนมาก โดยเฉพาะซอฟต์แวร์เกมส์ คอมพิวเตอร์ ความร่วมมือดังกล่าวนอกจากจะทำให้มีการขยายการ ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ และศักยภาพนักประดิษฐ์ให้มีความเชี่ยวชาญ แล้วยังเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจอีกด้วย ความร่วมมือระดับท้องถิ่นอีกตัวอย่างได้แก่ การค้นคว้าวิจัยด้านการแพทย์พัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ร่วมกับโรงพยาบาลท้องถิ่น นอกจากนี้ ฟูกูโอกะยังมีการพัฒนาด้านพาณิชย์และการตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะฟูกูโอกะเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ และมีการประดิษฐ์หุ่นยนต์รุ่นใหม่ ๆ จุดเด่นอีกประการหนึ่งของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของฟูกูโอกะคือมีความร่วมมือ ระดับภูมิภาคท้องถิ่นและเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคเอเชีย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีด้วยความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ โดยการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้าวิจัยพลังงานทดแทนต่างๆ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ การพัฒนาพลังงานไฮโดรเจนและเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ส่วนความร่วมมือกับประเทศในแถบอาเซียน เช่น การตั้งกลุ่ม bio-venture start-ups กับสถาบันวิจัยและบริษัทที่มีงานเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีชีวภาพ ทำการวิจัยพัฒนาพลังงานไฮโดรเจนในระดับโลก โดยร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยของรัฐและท้องถิ่น มีการจัดตั้งศูนย์การพัฒนาเกี่ยวกับการขนส่งไฮโดรเจน นอกจากนี้ ฟูกูโอกะยังมีตลาดเพื่อเปิดโอกาสให้บริษัทต่างๆ นำเสนอแผนธุรกิจสำหรับหุ้นส่วนและนักลงทุน (Fukuoka Venture Market) โดยแต่ละเดือนจะมี 20 บริษัทในประเทศญี่ปุ่นนำเสนอแผนธุรกิจ และมีบริษัทมากกว่า 1,400 บริษัททั่วโลกเข้าร่วมในตลาดความร่วมมือนี้

6. มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมสมัยใหม่ กลายเป็นอัตลักษณ์ของเมือง ที่โดดเด่นทั้งด้านกายภาพด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีชีวิตชีวา

ฟูกูโอกะมีแนวทางการพัฒนาเมืองที่เป็นตัวของตัวเอง มีทิศทางการพัฒนาเมืองที่สมดุลทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของฟูกูโอกะ ที่เป็นเสน่ห์และสีสันทั้งศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของญี่ปุ่นเห็นได้จากงานสถาปัตยกรรมต่างๆ การจัดสวนแบบเซ็นที่คงเอกลักษณ์ความเป็นญี่ปุ่นที่มีให้เห็นทั่วไปทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวเมืองที่ยังคงความเชื่อแบบเก่า หรือความเชื่อในประเพณีโบราณที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน

โดยเฉพาะวัฒนธรรมด้านอาหารการกิน สิ่งที่สัมผัสได้ถึงวิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวเมืองอย่างหนึ่งนั่นคือการอนุรักษ์พื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ ได้แก่การคงความเป็นย่านที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ย่านที่เต็มไปด้วยสีสันและถือเป็นสัญลักษณ์ของเมืองฟูกูโอกะ ได้แก่ย่าน “ยาไต” หรือ “ยาไตอิ” (Yatai) สถานที่ที่ชาวเมืองไปดื่มกินยามค่ำคืนหลังเลิกงาน เป็นย่านที่มีร้านอาหารรถเข็นแผงลอยสไตส์ญี่ปุ่นอยู่ริมแม่น้ำใจกลางเมือง แต่ละร้านมีที่นั่งไม่เกิน 10 คน เปิดให้บริการตั้งแต่ช่วงเย็นจนถึงดึกดื่น มีรายการอาหารญี่ปุ่นให้เลือกหลากหลาย ช่วงค่ำคืนจึงมีทั้งกลุ่มคนทำงานที่ใส่เสื้อนอกมานั่งสังสรรค์หลังเลิกงานและกลุ่มเพื่อนฝูงที่อยู่ในวัยรุ่น โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว ร้านแผงลอยเหล่านี้จะถูกปกคลุมด้วยผ้าใบหลากสี เป็นสีสันที่ผู้คนทั่วไปนิยมเยียนต่องตึงตาตื่นใจในยามค่ำคืน นอกจากนี้ วิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมการกินอาหารแบบพื้นเมืองที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาหารทะเลสดที่มีชื่อเสียง เช่น เนื้อปลาปักเป้าหรือ “ฟูกุ” ซึ่งเป็นปลาที่มีพิษ ผู้ปรุงต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ อีกเมนูหนึ่งที่โด่งดัง ได้แก่ “เมนโทโกะ” ซึ่งชาวฟูกูโอกะถือว่าเมนโทโกะเปรียบดั่งไขปลาคาร์เวียร์แห่งฟูกูโอกะ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์และรู้จักกันทั่วไปของฟูกูโอกะคือ “ราเม็ง” หรือก๋วยเตี๋ยวแบบญี่ปุ่น เนื่องจากฟูกูโอกะเป็นเมืองหน้าด่านใกล้แผ่นดินจีน วัฒนธรรมจีนจึงหลังไหลเข้ามาทางเมืองนี้รวมทั้งอาหารการกิน คนญี่ปุ่นยกย่องว่าราเม็งแห่งเมืองฟูกูโอกะอร่อยที่สุดของประเทศ ย่านราเม็งมีชื่อเสียงอยู่ที่ราเม็ง สเตเดียมตั้งอยู่ชั้นบนของห้างฯคาแนลซิตี และถ้ามองลงมาจอลานจอดรถชั้นบนของห้างฯ จะเห็นทิวทัศน์ของเมืองที่มีตึกและอาคารบริเวณรอบๆ ห้างที่สวยงามและเป็นระเบียบ ผังตรงข้ามของห้าง ฯ ด้านหนึ่งเป็นสวนสาธารณะเล็กๆ ริมแม่น้ำที่มีคนไปนั่งพักผ่อน ชมทิวทัศน์ ตกปลาให้อาหารนก จิบเบียร์ ฯลฯ เป็นบรรยากาศอันหลากหลายของเมืองใหญ่อย่างฟูกูโอกะที่มีชีวิตชีวานอกจากนี้สินค้าประเภทขนมหวานที่โด่งดังอีกอย่างหนึ่งได้แก่ “ขนมอุเมกาเอะ ไมจิ” ซึ่งทำจากถั่วแดงห่อด้วยแป้งข้าวเหนียวที่หอดด้วยมือ คนญี่ปุ่นมักนิยมจิบชาเขียวที่มีรสขมพร้อมกับกินขนมไมจิซึ่งมีรสหวานจัดมาตัดความขม ซึ่งเป็นปรัชญาในการใช้ชีวิตว่าขมและขนมหวานเปรียบเสมือนชีวิตของผู้คนที่มี 2 ด้าน คือ ความขมที่หมายถึงความทุกข์ และความหวานซึ่งหมายถึงความสุข ส่วนตัวอย่างความผสมผสานกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรม สมัยใหม่กับวัฒนธรรมเก่าที่ยังมีให้เห็นทั้งสถาปัตยกรรมโบราณและประเพณีเก่าแก่ การรักษาความเชื่อ ความศรัทธาทางจิตวิญญาณ เช่น การสวดมนต์ การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเครื่องรางของขลัง โดยเฉพาะประเพณีเก่าแก่ที่ยังมีอยู่ในงานเทศกาลต่างๆที่แต่ละพื้นที่ถูกจัดขึ้นด้วยความเชื่อ ความศรัทธาและแนวคิดที่สร้างสรรค์ของชาวบ้านซึ่งเป็นผู้จัดหาสถานที่เพื่อทำกิจกรรมจัดบริเวณบ้านและสถานที่ให้สะอาดปลอดภัย อีกทั้งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวก็ส่งเสริมให้มีการจัดโครงการลักษณะงานเทศกาลประเพณีเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าชาวฟูกูโอกะยังคงรักษาความเชื่อ ความศรัทธาดั้งเดิมเอาไว้ภายใต้วิถีชีวิตอันทันสมัย เช่น พิธีกรรมขอพรต่อเทพเจ้าที่ศาลเจ้า “คาไซฟูเทิมมังงู” สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวเมืองให้ความเคารพสักการะ

และเข้ามาประกอบพิธีกรรมเพื่อเสริมสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาเข้ามากราบไหว้ขอพรเพื่อให้ได้ผลการสอบที่ดี ความเชื่อที่ว่าถ้าเขียนชื่อเด็กแรกเกิด ใส่ลงในน้ำเต้า เทพเจ้าจะคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัย นอกจากนี้ ยังมีพิธีกรรมเก็บลูกบ๊วยเพื่อนำมา ลักการะให้เกิดสิริมงคล ในช่วงต้นบ๊วยออกลูกเต็มต้น (พฤษภาคม - มิถุนายน) และการประกอบ พิธีกรรมเก่าแก่ที่มียาวนานกว่า 750 ปี นั่นคือ “พิธีอาเกะตะยามาคาสะ” ที่จัดขึ้นในสองสัปดาห์ แรกของเดือนกรกฎาคมทุกปี เทศกาลนี้จะมีผู้ชายตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุเข้าร่วมโดยสวมชุด ที่เรียกว่า ชิเมโคมิช่วยกันแห่เทพเจ้าขนาดใหญ่ไปตามศาลเจ้าต่างๆ รอบเมือง และเมื่อสิ้นสุด พิธีจะมีการเฉลิมฉลองกันอย่างยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ศาลเจ้าต่างๆที่อยู่ในเขตเมืองฟูกูโอกะ ยังเป็นสถาปัตยกรรมโบราณแบบชินโตดั้งเดิมที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้ ศาลเจ้าแต่ละแห่งมี จุดเด่นอยู่ที่ความสวยงามแบบเรียบง่าย ผู้ที่มาเคารพสักการะสามารถสัมผัส ได้ถึงความสงบ เยือกเย็นและขณะเดียวกันก็รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับประวัติ ศาสตร์ความเป็นมาของศาลเจ้าแต่ละแห่ง

7. เป็นเมืองแห่งความปลอดภัยมีความมั่นคงทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สิน มีการยก ระดับคุณภาพชีวิตให้กับพลเมืองทุกระดับ

ฟูกูโอกะมุ่งเน้นการให้บริการในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆอย่างเพียงพอและทั่วถึง ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสังคม ด้านนันทนาการ ด้านสาธารณสุข และอื่นๆ โดยเฉพาะ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ การบริการต่างๆ เพื่อเหตุฉุกเฉินมาตรการ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการบริหารจัดการและการเตรียมพร้อมเพื่อป้องกัน ภัยพิบัติของเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มาตรการป้องกันน้ำท่วมตามแนวแม่น้ำมาตรการ ป้องกันน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่งโดยการถมแท่งซีเมนต์รูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่บริเวณ ที่มีปัญหาการกัดเซาะทำให้แรงปะทะ ของน้ำทะเลลดความรุนแรงลง นอกจากนี้ฟูกูโอกะได้ยก ระดับคุณภาพชีวิตให้กับพลเมืองโดยจัดระบบสวัสดิการสังคมที่เอื้อเพื่อต่อผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมทั้งพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการตามสถานที่ต่างๆ ไว้บริการ เนื่องจากปัจจุบัน ประเทศญี่ปุ่นมีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเฉลี่ยประมาณ 1 ใน 5 ของ โครงสร้างประชากร ดังนั้น จึงมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดสวัสดิการสังคมรูปแบบต่างๆ ไว้รองรับ หน่วยงานที่รับผิดชอบได้พัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้พิการ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เมื่อขาดผู้ดูแล หรือต้องช่วยเหลือตัวเองยามต้องการ เช่น การจัด สถานที่เพื่อให้ผู้สูงอายุฟื้นฟูสุขภาพและออกกำลังกาย การจัดห้องสมุดบริการผู้สูงอายุ การฝึก ให้ผู้พิการทางสายตาออกกำลังกายโดยใช้เสียงนำ ห้องแสดงอุปกรณ์ต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ เช่น รถเข็น เตียงที่ควบคุมด้วยระบบไฟฟ้า อุปกรณ์ที่ใช้ใน ห้องน้ำ ผ้าอ้อมผู้สูงอายุ ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เป็นต้น สำหรับการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยและภัยพิบัติต่างๆ เนื่องจากฟูกูโอกะมีภัยพิบัติที่ต้องเตรียมการรองรับทั้งภัย จาก

แผ่นดินไหว ลมพายุและไฟไหม้บ้านเรือน จึงมีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันภัยพิบัติแห่งเมืองฟูกูโอกะ (ศูนย์โบโดเซนกะ) ขึ้น ศูนย์นี้มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในการฝึกปฏิบัติป้องกันภัยพิบัติของเมือง เป็นสถานที่ที่สามารถช่วยเหลือนับพันคนจากเหตุฉุกเฉินเฉพาะหน้า มีขั้นตอนการปฏิบัติ การใช้วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือในการป้องกันภัยพิบัติที่หลากหลาย ห้องฝึกปฏิบัติที่ตกแต่งและออกแบบ สถานที่จำลองเหตุการณ์ภัยพิบัติต่างๆ ที่เหมือนจริง มีเจ้าหน้าที่คอยอธิบาย มีเทคโนโลยีที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้ข้อแนะนำรวมทั้งสาธิตการใช้วัสดุอุปกรณ์ ฝึกเทคนิคและทดลอง ปฏิบัติจากสถานการณ์จำลองภัยพิบัติที่เหมือนจริง เช่น แผ่นดินถล่ม แผ่นดินไหว อัคคีภัย ความรู้ระบบการป้องกันภัยพิบัติประสบการณ์เตรียมตัวตั้งรับเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ เรียนรู้ การอพยพหนีภัย การฝึกดับเพลิง การปฏิบัติช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น การใช้เครื่องมือ ช่วยฟื้นฟูลมหายใจ ศูนย์นี้มีประโยชน์คือประชาชนสามารถเรียนรู้และสัมผัสจากการจำลองภาพ และเหตุการณ์จริงในการป้องกันภัยพิบัติต่างๆ ด้วยตนเองเป็นการกระตุ้นและสร้างความตื่นตัว ให้รู้จักภัยที่อยู่ใกล้ตัว ให้ประชาชนได้ฝึกฝนป้องกันภัยและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นอย่างฉับพลัน

จากรูปรธรรมทั้งด้านกายภาพ ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึง แนวทางการพัฒนาเมือง ที่เมืองฟูกูโอกะนำมาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ หลักการพัฒนาเมือง และแนวทางต่างๆ ที่ทำให้ฟูกูโอกะกลายเป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยการสร้างเหตุและปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ การกำหนดยุทธศาสตร์ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนในเชิงกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ การบริหารจัดการ มาตรการและกลไก ฯลฯ เพื่อให้เกิดศักยภาพ ทั้งคนและทั้งเมือง จุดเด่นที่ทำให้เกิดการพัฒนาเมืองและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและกลายเป็นเมืองน่าอยู่ ที่ถอดประสบการณ์ จากเมืองฟูกูโอกะโดย พิจารณาถึงวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเมือง ได้ดังนี้

- **วิสัยทัศน์การพัฒนาเมือง** ที่มองภาพรวมอย่างมองการณ์ไกล กว้างและลึก โดยไม่ได้ คำนึงถึงข้อจำกัดของพื้นที่และเวลาว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเมือง วิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็น การวางอนาคต ล่วงหน้าเพื่อสงวนและจัดเตรียมทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดไว้รองรับ การพัฒนาด้านอื่นให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา วิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้น สามารถสร้างแนวทางในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมได้บนพื้นฐานศักยภาพ ทั้งด้านกายภาพ และผู้คนพลเมือง

- **เป้าหมายการพัฒนาเมือง** ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองด้านต่างๆ อย่างสมดุล โดยพัฒนาทุกบริบทของท้องถิ่นอย่างบูรณาการ และมีความพยายามเชื่อมโยงให้เกิดการแก้ ปัญหาเมืองทุกระดับตั้งแต่ชุมชนระดับล่างจนถึงระดับมหภาคและระดับนานาชาติ เช่น การปลูกกระแสปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เป็นประเด็นท้องถิ่น จนเชื่อมโยงมาสู่การแก้ปัญหาในระดับ ภูมิภาค และพัฒนาขึ้นเป็นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับโลก นอกจากนี้เป้าหมายทั้งระยะสั้น

และระยะยาวต่างมียุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นไมล์สโตน (Milestone) ในการกำหนดภารกิจ (Missions) ของภาคส่วนต่างๆ ในท้องถิ่น

● **แนวทางการพัฒนาเมือง** จากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาเมืองได้ดังนี้

- การให้ความสำคัญและการระดม “ทุน” ในท้องถิ่น ทั้งทุนบุคลากร ทุนทางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต ทุนที่เป็นเงิน ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางความคิด ทุนทางปัญญาและความรู้ และทุนอื่นๆ สิ่งเหล่านี้เป็นทั้งปัจจัยพื้นฐานและเครื่องมือที่สามารถนำมาปรับใช้และพัฒนาต่อยอด จนทำให้เกิดพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองไปในทิศทางที่ต้องการ

- การใช้ยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงศักยภาพ ปัญหาข้อจำกัดของท้องถิ่น และสภาพของสถานการณ์ที่แท้จริงมาใช้กำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบ การส่งเสริมมาตรการและกลไกต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมืองอย่างเป็นทางการ

- ยุทธศาสตร์แต่ละด้านมีกลยุทธ์รองรับที่เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ที่กำหนดบทบาทและภารกิจของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาเมือง ทั้งพลเมือง ชุมชน รัฐบาลท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาการ องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการผสมผสานทั้งพลังความคิดและพลังการทำงานเข้าด้วยกัน จึงทำให้การดำเนินงาน และโครงการหลายอย่างสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

- มีการวางกลไกการบริหารจัดการ ตั้งแต่ระดับนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมทั้งมาตรการต่างๆ (ทั้งมาตรการจูงใจและมาตรการบังคับทางกฎหมายควบคู่กันไป) เพื่อให้เกิดการผลักดันหรือการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางสังคมให้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ มีการดำเนินนโยบายที่เป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

- ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมกับกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่หล่อหลอมให้เกิดความรับผิดชอบต่อตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครัวเรือนจนถึงระดับท้องถิ่นและกลายเป็นจิตสำนึกสาธารณะต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคมตามมา

- ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและกระจายงบประมาณสู่ท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาเมืองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ รัฐบาลท้องถิ่นไม่ใช่ผู้ให้บริการหรือผู้สั่งการทั้งหมด แต่จะสนับสนุนให้คำปรึกษาชี้แนะเทคนิควิชาการและเปิดโอกาสให้ภาคีต่างๆ สามารถเข้ามาดำเนินกิจกรรมบางอย่าง หรือบริหารจัดการโครงการอย่างเป็นทางการ

- แนวทางการพัฒนามีความยืดหยุ่น พร้อมจะปรับเปลี่ยน ทั้งนี้เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการตั้งรับสถานการณ์ในอนาคตที่ผันผวนตลอดเวลา ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับประสบการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว ทำให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามบทบาทที่ควรจะเป็นได้อย่างคล่องตัวตามศักยภาพ

ดังนั้น การที่ฟูกูโอกะมีทั้งศักยภาพเมือง ศักยภาพคนรวมทั้งแนวทางการพัฒนาเมืองที่มีการวางยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีแนวทางการจัดการปัญหาหรือกลยุทธ์ที่รองรับอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ฟูกูโอกะกลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่มีสภาพอากาศดีที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการที่รัฐบาลท้องถิ่นมีกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบ มีกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายและการปฏิบัติงาน และที่สำคัญการนำแนวทางการมีส่วนร่วมมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติทั้งระดับบุคคล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาเมืองอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้มีผู้สนใจเยี่ยมชมดูงานที่เมืองฟูกูโอกะเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาด้านการพัฒนาเมือง และการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างสูงเมืองหนึ่งของเอเชีย

เอกสารอ้างอิง

- ฟูกูโอกะ” เมืองน่าอยู่ของโลก. (2551, 15 กุมภาพันธ์). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2551. จาก http://www.dailynews.co.th/dailynews/pages/front_th/popup_news/Default.aspx?ColumnId=33055&NewsType=2&Template=2
- เที่ยวสุขใจ ใน”ฟูกูโอกะ” (จบ) ตอน : ยอดฮิตที่ยังมีลมหายใจ. (2550, 11 พฤษภาคม). สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2551, จาก <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9500000005216>
- รายงานผลการศึกษาดูงานตามโครงการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และบูรณาการแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ณ ประเทศญี่ปุ่น (จังหวัดฟูกูโอกะ และจังหวัดไอฮิตะ) ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 6 มิถุนายน 2551. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2551, จาก http://office.bangkok.go.th/office/prd/html/apiruk_js100/02feb49/apiruk_15feb.htm
- เสรี พงศ์พิศ. (2551). แนวคิด แนวปฏิบัติยุทธศาสตร์ พัฒนาท้องถิ่น . กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). เมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2551, จาก [http://www.nesdb.go.th/Interesting menu/City/rightbar new.html](http://www.nesdb.go.th/Interesting_menu/City/rightbar_new.html)